

**REMISS: Framtidens folkrörelse
LRF framtidssäkrar folkrörelsen och
stärker det näringspolitiska arbetet
En strategisk inriktning för åren 2024-2026**

2023-01-16

Om förslaget

När man läser detta förslag behöver man påminna sig om var det kommer ifrån, från medlemmarna. Förtroendevalda styrelser i lokalavdelningar och regioner har genom åren påtalat behovet av ett förnyelsearbete genom skrivelser och motioner. Till riksförbundsstämman 2022 inkom fem motioner i frågan.

År 2018 tog LRFs riksförbundsstämma avstamp i en bred medlemsdialog i syfte att få medlemmarnas syn på hur LRF ska vara organiserat och jobba framgent.

År 2022 har präglats av en fördjupad organisationsgenomlysning som resultat i detta förslag till strategisk inriktning. Målet är att efter remiss kunna presentera ett förslag för beslut på riksförbundsstämman 2023.

Den samlade bedömningen är att detta förslag ligger i linje med den vägledning riksförbundsstämman gav år 2018: *att tillsammans se en organisation som präglas av engagemang, gemenskap, demokrati och jämställdhet internt samt en kraftfull och inflytelserik organisation externt.*

I remissförslaget ligger fokus på att säkerställa att LRF blir en mer livskraftig folkrörelse som kan agera kraftfullt i det näringspolitiska arbetet. Vi behöver göra en omställning för att fortsätta attrahera nya och gamla medlemmar samt nuvarande och framtidens förtroendevalda. Vi ser till exempel hur förutsättningarna på landsbygden och föreningsengagemanget ändras. Engagemanget är fortsatt stort men vi behöver förenkla formerna – vi måste modernisera vår folkrörelse så att vi går i takt med tiden.

Trovärdigheten i LRF vilar på demokratin, den är vårt fundament och vi ska inte tappa vårt underifrån- och upp-perspektiv. Den enskilde medlemmens möjlighet att påverka samt motionsrätten är avgörande för LRF som organisation. Men vi tror att vi framåt behöver säkra den utifrån kommunal nivå, där vi också kommer att stötta upp det näringspolitiska arbetet ännu mer.

Den strategiska inriktningen innehåller två målområden

1. Att framtidssäkra folkrörelsen.
2. Att stärka LRFs näringspolitiska arbete.

En stegvis implementering är en förutsättning

Den omställning som förslaget innebär behöver ske på ett respektfullt och ansvarstagande sätt. Mot bakgrund av detta bör den föreslagna omställningen ske under en stegvis implementering åren 2024-2026.

2023-01-16

FAKTA MEDLEMSDIALOGEN

2018 beslutade LRFs Riksförbundsstämma att inleda en medlemsdialog om Framtidens folkrörelse.

2019 bred medlemsdialog i hela LRF.

2020 beslut om handlingsplan för Framtidens folkrörelse.

2021 insamling av fakta och kunskap.

2022 analys, konkretisering och utveckling av framtida lösningar.

2023 januari–mars remissperiod, inför beslut på LRFs riksförbundsstämma maj 2023.

2024 genomförandeperioden inleds.

Syfte: Medlemsdialogen (2018/2019) påtalar vikten av att genomföra en djupare analys av hur LRF utvecklar sin organisationsstruktur.

Mål: En organisationsstruktur som är hållbar samt underlättar dialog, gemenskap och nätverkande mellan medlemmar samt ökar attraktiviteten att engagera sig i LRF.

Över 40 personer leder och samordnar arbetsprocessen:

- Styrgrupp är riksförbundsstyrelsens särskilt utsedda arbetsgrupp för Framtidens folkrörelse
- En operativ arbetsgrupp leder och samordnar arbetet
- Två referensgrupper (totalt 25 personer) samordnar den regionala dialogen samt har en rådgivande funktion genom hela processen
Referensgrupp 1. varje regionstyrelse har utsett en person
Referensgrupp 2. erfarna medarbetare i regionerna
- Ett flertal sakkunniga engageras i specifika frågor
- Ett forskarteam har genomfört en kvalitativ forskningsstudie
- De fem regioncheferna följer arbetet sedan oktober 2022

LRFs regionala råd och riksförbundsstyrelsen gav uppdraget att inleda organisationsgenomlysningen. LRFs riksförbundsstyrelse är mottagare av resultatet.

2023-01-16

Under arbetsprocessen konstaterades att följande bärande principer behöver säkerställas i det framåtriktade arbetet samt inför kommande beslut:

- Upplevelse av en lokal närvaro/närhet är viktigt. Att medlemmarna upplever en god tillgänglighet och ett gott bemötande är centralt.
- Medlemmens rätt att påverka genom att kunna motionera ska vara säkerställd. En medlem, en röst.
- Att man känner tillhörighet till LRF är viktigare än att bli tilldelad ett medlemskap i en lokalavdelning.
- För förtroendevalda ska det vara enklare att börja, göra och sluta. Och börja om igen.
- LRF ska göra rätt och riktigt. Ett konkret exempel är varje styrelses ansvar att upprätta och förvara årsredovisningar, verksamhetsberättelser och styrelseprotokoll samt hantera ekonomisk bokföring och deklaration i enlighet med gällande lagar och regler. Detta är en varumärkesfråga för LRF.

2023-01-16

Inledning

Varje förslag till förändring kräver att man tar avstamp i LRFs ändamål/verksamhetsidé, vision och värdegrund. Till detta adderas LRFs strategiska mål 2030 samt prioriterade mål 2023.

Ditt och mitt gemensamma uppdrag är att skapa största möjliga medlemsnytta, så står det nämligen skrivet i LRFs stadgar. Det bärande budskapet i stadgarna är följande.

LRFs ändamål/verksamhetsidé:

LRF ska medverka till utvecklingen av företagare och företag inom det gröna näringslivet; där jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö är grundläggande resurser, så att den enskilda medlemmen kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft.

LRFs vision:

Vi får landet att växa. De gröna näringarna har en nyckelroll och en tätposition vad gäller tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft i det hållbara samhället.

LRFs värdegrund:

LRF har ett VAD vi gemensamt är och vill vara, men vi har också ett HUR vi vill samarbeta och utveckla vår gemensamma vision. Vi är en intresse- och företagarorganisation (VAD) som organiserar oss som en folkrörelse (HUR).

Värdegrunden är det kitt, den gemensamma kultur, som håller oss samman. Som minsta gemensamma nämnare förväntas vi alla vilja stå för värdegrunden, visa ledarskap samt agera för LRFs gemensamma bästa. LRFs värdegrund ger oss en gemensam och robust bas.

Trovärdighet

Vi skapar trovärdighet genom kompetens, öppenhet och respekt för människor, djur och natur.

Ansvarstagande

Vi bedriver våra verksamheter på ett ansvarstagande sätt, så att vi tillsammans bidrar till en positiv och hållbar samhällsutveckling.

Demokratisk grundsyn

Vår organisation utvecklas ur en demokratisk grundsyn och arbetar aktivt för alla människors lika värde.

2023-01-16

LRFs strategiska mål 2030:

Aktiv landsbygd. *En ökande andel medlemmar känner framtidstro kring att leva och driva verksamhet på landsbygden.*

Hållbar tillväxt. *Värdet av varor och tjänster inom jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö ska uppgå till mer än 130 miljarder kronor år 2030.*

En lönsam näring. *En kontinuerligt ökande andel av företagen i de gröna näringarna ska ha en lönsamhet som är tillräcklig för lön, återinvesteringar och företagsutveckling.*

LRF är en attraktiv och stark företagare- och intresseorganisation. *Antalet medlemmar ska uppgå till fler än 120 000 år 2030, varav minst 110 000 företagarmedlemmar.*

Prioriterat mål 2023:

Fler ser de gröna näringarna som en framtidsbransch

Det är avgörande för Sverige med ett aktivt och välmående lantbruk, inte minst eftersom jord- och skogsbruket har en nyckelroll i omställningen till ett hållbart samhälle. Genom ett långtgående och ambitiöst klimat- och miljöarbete visar vi i de gröna näringarna varje dag att vi är en bransch i framkant att räkna med. Samtidigt påverkar klimatförändringarna odlingsförutsättningarna och i kombination med den ökande världsbefolkningen ges nya möjligheter till en lönsam produktion av livsmedel och hållbara förnybara råvaror i vår del av världen. Vi har aldrig varit så aktuella som nu.

På sikt råder det ingen tvekan om att svenskt lantbruk är en framtidsbransch - men där är vi inte just nu. Ett mycket tufft kostnadsläge och en osäkerhet kring utvecklingen på marknaden skapar stora utmaningar för lantbruksföretagarna. Genom att positionera det gröna näringslivet och få samhället att se oss som en framtidsbransch ökar förutsättningarna för att vi ska få till de näringspolitiska förbättringarna och den ökande efterfrågan som krävs för tillväxt och lönsamhet i lantbruket.

För att de gröna näringarna ska kunna bli en framtidsbransch behöver våra medlemmar se sig som del av en framtidsbransch. För att andra ska uppfatta oss som en framtidsbransch behöver vi börja med oss själva, och säkra att vi i LRF uppträder som det förväntas av företrädare för en framtidsbransch.

Med ett framåtriktat perspektiv ska vi visa att vi är en förnyelse- och utvecklingsorienterad näring med goda framtidsförutsättningar där verksamheter växer och utvecklas med hjälp av ökad efterfrågan och innovationer. Vi ska påverka synen hos beslutsfattare och konsumenter, synas och höras på nya arenor för att stärka attraktionskraften så att fler både vill arbeta för, och investera i, förbättrade förutsättningar för de gröna näringarna.

Steg för steg ska vi förflytta den allmänna uppfattningen - så att fler ser oss som en framtidsbransch.

2023-01-16

Förslag till strategisk inriktning

Målet med denna strategiska inriktning är att framtidssäkra folkrörelsen och stärka det näringspolitiska arbetet.

Nedan presenteras ett antal konkreta åtgärder för hur detta kan åstadkommas:

LRF genomför en förenkling av sin föreningsstruktur och gör samtidigt en historisk satsning på LRFs näringspolitiska arbete på kommunal nivå.

Förslaget är att LRF ska ha följande organisationsnivåer med start från januari 2024, med en stegvis implementering under åren 2024-2026:

Nationell nivå = LRF Riks

Regional nivå = LRF Regionens namn (LRF Gävleborg, LRF Halland)

Kommunal nivå = LRF Kommunens namn (LRF Söderhamn, LRF Varberg)

LRF agerar också på en internationell nivå.

Genom en gemensam kraftsamling kommer kommungruppernas roll och uppdrag stärkas. Samtidigt kommer det fortsatt finnas möjlighet för LRF att skapa engagemang och delaktighet på lokal nivå i ett geografiskt område. Valfungerande lokalavdelningar ska kunna fortsätta med sin verksamhet. Målsättningen är att utöka möjligheten för horisontell samverkan utifrån olika medlemmars intresseområden eller verksamheter. Fritt och frivilligt är starka bärande principer som fortsatt behöver främjas och vidareutvecklas.

Genom att alla organisationsnivåer använder namnet och varumärket LRF förstärks LRFs position i relation till allmänheten samt inom de gröna näringarna.

Parallellt med denna omställning fortsätter förenklingsresan för LRFs förtroendevalda. Målet är att ännu fler av LRFs förtroendevalda ska uppleva att uppdraget är meningsfullt, enkelt och roligt.

Förslaget tar endast sikte på LRF Ideell förening och därtill hörande organisering. LRF u p a och dess organisering avses inte förändras.

Från kommungrupp till LRF *Kommunnamn* (till exempel LRF Varberg)

Förslaget innebär en förflyttning; att gå från att vara en kommungrupp till att bli en LRF kommungrupp. Förväntningar, roller och ansvar behöver tydliggöras, liksom arbets sätt och arbetsrutiner i relation till LRFs regioner och riks. Detta är ett arbete som planeras att inledas år 2023.

Visionen är att LRFs kommungrupper ska finnas i landets alla kommuner. Målet är att LRFs näringspolitiska arbete ska stärkas på kommunal nivå i hela landet. På så sätt ökar medlemsnyttan för LRFs företagarmedlemmar.

2023-01-16

Medlemsdemokratin är central i LRF

LRF som folkrörelse består av 128 300 medlemmar där varje medlem har en röst. Att LRF har en demokratisk ordning, med årsmöten och stämmor, är en grundbult och driver utveckling. Tryggheten det innebär att LRFs företrädare är utsedda av medlemmarna skapar också den trovärdighet som krävs för ett framgångsrikt näringspolitiskt påverkansarbete. Detta är något vi inom LRF är stolta över.

För att kunna möta nya förväntningar från medlemmarna behöver vi vidareutveckla och hitta nya, enklare vägar för påverkan och att engagera sig. Medlemmarna behöver kunna erbjudas möjlighet att uppleva både en lokal, kommunal, regional och nationell närvaro av LRF.

Vi är trygga i medlemsdemokratin, som innebär att varje medlem har möjlighet att påverka genom att lägga förslag och rösta på ett årsmöte. Utöver det är förslaget att utveckla nya och fler vägar för medlemmarna att påverka sitt LRF.

Var är man medlem och var har man sin medlemstillhörighet?

Idag har varje medlem sitt medlemskap i LRF Ideell förening samt att varje medlem har en tilldelad tillhörighet i en lokalavdelning.

Förslaget är att medlemmarna fortsatt ska ha sitt medlemskap i LRF Ideell förening med ett tillhörande tillika-medlemskap i "sin region". Utöver detta kommer de gemensamma stadgarna reglera att varje medlem ska ha motionsrätt till sin LRF-kommun. Detta stödjer en av slutsatserna i genomlysningen; att det är viktigare att känna *tillhörighet* till LRF än att bli *tilldelad* en plats i LRF.

Syftet med detta förslag är således att bättre möta medlemmarnas olika behov. Målet är att varje medlem ska känna ökad tillhörighet till "sitt LRF". En del medlemmar kommer känna samhörighet med branschkollegor i LRF medan andra kommer känna samhörighet med till exempel en styrelse i en region eller en kommun. Förslaget innebär att:

- Medlemmens huvudsakliga kontakt sker genom sin kommungrupp och region.
- Regioner och riks ansvarar gemensamt för en sammanhållande medlemskommunikation.
- Varje medlem har motionsrätt till årsmötet för sin kommungrupp. Det kan därutöver tydliggöras i stadgarna att fler kan ställa sig bakom en motion. Motionsnivå över kommungrupp är som idag regionstämma och riksförbundsstämma.

Medlemskapets tillhörighet och förslagens effekter kommer analyseras vidare när de nya gemensamma stadgarna arbetas fram.

2023-01-16

En förenklad organisationsstruktur underlättar

Förslaget är att LRF Ideell förening ska bestå av 1 riksorganisation, 17 regioner och 290 kommungrupper.

LRF Riks har:

- organisationsnummer
- riksförbundsstämma
- riksförbundsstyrelse
- registrerade medlemskap

LRFs Regioner är LRFs lägsta juridiska nivå och har:

- organisationsnummer
- regionsstämmor
- regionstyrelser
- medlemmar inom sitt upptagningsområde

LRFs Kommungrupper har:

- inte organisationsnummer
- styrelse
- årsmöte
- medlemmar (med motionsrätt) inom sitt upptagningsområde

Gemensamma stadgar håller ihop och skapar en robusthet

Förslaget är att LRF Ideell förening ska ha gemensamma stadgar som redogör för hela strukturen, och där rättigheter och skyldigheter, liksom roller och ansvar, för varje organisationsnivå framkommer. Valberedningarnas samordnande roll och uppdrag är identifierade som en viktig målgrupp i detta utvecklingsarbete.

Det ska inte finnas regionala skillnader i stadgebestämmelserna, däremot ska de gemensamma stadgarna ge utrymme för regionala skillnader avseende upprätthållande av till exempel välfungerande lokalavdelningar och/eller nya intressegrupper inom respektive region.

Inom ramen för de gemensamma stadgarna ser vi också en möjlighet att på ett tydligare sätt inkludera LRF Ungdomens riksstyrelse med tillhörande ungdomsregioner. Idag berörs knappt LRF Ungdomen i LRFs stadgar.

Organiseringen av Lantbrukarnas Ekonomi AB (LEAB) berörs inte av detta arbete.

2023-01-16

Vad händer med lokalavdelningarna?

År 1972 hade LRF 132 660 medlemmar och 1 770 lokalavdelningar. Idag, 50 år senare, har LRF ungefär lika många medlemmar medan lokalavdelningarna har minskat till 955 stycken. Genom åren har kommungrupperna tillkommit.

De tre vanligaste aktiviteterna i lokalavdelningarna är sociala aktiviteter (80%), studiebesök (69%) och fältvandringar (39%).

En kartläggning av hur aktiva lokalavdelningarna är genomfördes år 2021. Kartläggningen var baserad på objektiva och subjektiva data sex år tillbaka i tiden i syfte att inkludera fakta från tiden före coronapandemin.

Slutsatsen av kartläggningen visar att 63 procent av lokalavdelningarna är aktiva (56%) alternativt mycket aktiva (7%), totalt 609 lokalavdelningar. I kartläggningen konstateras också att 37 procent är inaktiva (15%) eller haltande (22%) lokalavdelningar, totalt 357 lokalavdelningar.

Alla lokalavdelningar förväntas årligen genomföra årsmöte. Av LRFs stadgar framgår att medlemmens motionsrätt är kopplad till medlemmens lokalavdelning. Under år 2021 genomförde 893 lokalavdelningar sina årsmöten, 65 genomfördes ej. Detta kan jämföras med 30 icke genomförda årsmöten år 2019, före pandemin.

En förutsättning för att den omfattande mängden årsmöten ska kunna genomföras är ett stöttande engagemang från medarbetarna i LRF. Genom åren har detta utvecklats till att man bistår lokalavdelningarnas styrelser med samtliga underlag och mallar inför årsmötena, samt ett säkerställande av återrapportering efter varje årsmöte. Ett utvärderande samtal med medarbetarna i regionerna (mars 2022) påtalar att dokumentationen runt varje årsmöte är omfattande. Den samlade bedömningen är att LRF behöver bistå med administrativt stöd som en förutsättning för att årsmötena ska genomföras.

Organisationsgenomlysningens slutsatser:

1. Efterfrågan på att LRF primärt ska erbjuda sociala aktiviteter är avtagande. Den samlade bedömningen är att de sociala aktiviteter som genomförs idag kan ske utan en stadgebunden struktur. Slutsatsen är således att initiativ till sociala aktiviteter fortsatt bör främjas, men att det kan ske i friare former och utan särskilda krav på föreningsformalia.

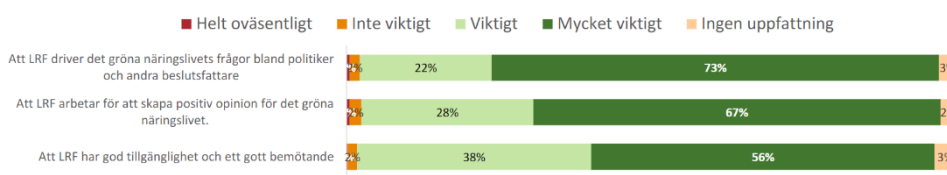
2. Efterfrågan på att LRF ska omhänderta och agera i lokala påverkansuppgifter med bäring på LRFs medlemmars tillvaro är starkt tilltagande. Se bild från Nöjd medlem 2022 nedan. Bakomliggande drivkrafter för att engagera sig som förtroendevald är att uppdraget upplevs meningsfullt och roligt. Den gemenskap som uppstår när man arbetar kring viktiga frågor skapar det kitt som gör att man trivs tillsammans. På så sätt främjas även i dessa sammanhang en social gemenskap.

2023-01-16

Ovanstående är inte den enda möjliga uppfattningen, men bedömningen är att detta är den majoritetsuppfattning som framkommit under organisationsgenomlysningen.

De tre viktigaste verksamhetsområdena, enligt medlemmarna:

LRFs verksamhetsområden - viktning

Utdrag från medlemsundersökningen *Nöjd medlem 2022*.

Regionstyrelserna får ett utvidgat ansvar

Förslaget är att varje regionstyrelse har ansvar för och beslutar (inom ramarna för de gemensamma stadgarna) om den organisationsstruktur man anser nödvändig, utöver kommungrupperna.

Målbilden är att lokalavdelningarna ersätts med intressegrupper som samverkar i en viss fråga på regional/lokal nivå. Intressegrupperna kan ha en projektgrupp och kan utses på samma sätt som ovan. På så sätt gynnas de som vill engagera sig i en specifik fråga under en kortare period, och det öppnar upp för att det kan skapas tillfälliga grupper/nätverk som vill genomföra en viss aktivitet.

Målsättningen är att vid en eventuell organisering på lokal nivå ska detta ske på ett sätt som kräver ett minimum av administrativt arbete (genom att inte vara en egen juridisk person) och med begränsade formkrav. Det ska till exempel inte finnas krav på årsmöte. Där det finns välfungerande lokalavdelningar idag kan det däremot finnas en styrelse, som fastställs av en styrelse i högre nivå – arbetshypotesen är att strukturen skulle kunna beslutas på regionnivå och tillättningen av personerna på kommunnivå.

En konsekvens av denna organisatoriska omställning är att samtliga organisationsnummer i lokalavdelningarna behöver fasas ut. Detta ökar i sin tur förutsättningarna för att LRF i alla avseenden gör rätt och riktigt i relation till gällande lagar och regler. Stödande resurser behöver därför avsättas så att detta kan ske under ordnade former åren 2023-2025.

Observera att LRF Gotland kommer behöva hanteras i särskild ordning under den fortsatta processen. Utformningen av allt detta sammantaget behöver diskuteras och vidareutvecklas i samråd och dialog med referensgrupperna.

2023-01-16

Vad händer med de förtroendevalda i lokalavdelningarna?

Beroende på engagemang och intresse kan det se olika ut.

Man kan till exempel:

- Engagera sig i det näringspolitiska arbetet i en LRF-kommun.
- Fortsätta genomföra välfungerande verksamheter och träffar.
- Bilda ett nytt företagarnätverk utifrån intresse.
- Engagera sig i en specifik fråga eller projekt under en begränsad period.
- Vara nöjd med att vara medlem och uppleva det skönt att inte behöva ta ansvar i till exempel en styrelse eller en valberedning.

Vad händer med kassan i lokalavdelningarna?

Under perioden 2023-2025 kommer lokalavdelningarnas organisationsnummer fasas ut.

Varje styrelse har det ekonomiska ansvaret och behöver besluta om hur man vill göra med det finansiella kapital som finns i lokalavdelningen. Följande alternativ är möjliga fram till och med den 31 december 2025:

1. Man kan välja att göra medlemsnytta av hela kassan.
2. Man kan välja att överlåta kassan till LRF-kommunen/kommungruppen i syfte att använda till näringspolitiskt påverkansarbete på kommunnivå.
3. Man kan välja att överlåta kassan till sin LRF-region i syfte att användas till medlemsnyttiga ändamål inom regionen.
4. Man kan välja att skänka kassan till ett välgörande ändamål eller en närstående förening, i syfte att stärka sin landsbygd.

Organisationsgenomlysningen konstaterar att det finns ett antal lokalavdelningar i landet som bedöms ha en omfattande ekonomi. Dock saknas en samlad kunskap om detta. Under kvartal 1 2023 kommer därför en kartläggning av detta att genomföras, med syfte att återkomma med alternativa förslag till lösning.

2023-01-16

Hur går vi konkret vidare?

Det ska betonas att hela processen är omfattande och komplex, där det kommer uppstå nya frågor längs vägen till en ny struktur. Det går inte idag (januari 2023) att förutse exakt vilka beslutssteg som kommer att krävas, delvis eftersom alla vägval inte är gjorda.

Ambitionen i arbetet är dock att LRFs riksförbundsstämma 2023 behandlar den strategiska inriktningen för åren 2024-2026 och att man utifrån stämmans beslut inleder arbetet med att utveckla gemensamma stadgar. Det är mycket sannolikt att en komplett process även kommer inkludera efterföljande beslut på regionernas stämmor samt på årsmöten i lokalavdelningar.

Att kunna växla över till en ny organisationsstruktur förutsätter också ett omfattande arbete med att introducera en ekonomihantering som möjliggör för kommungrupper och kvarvarande välfungerande lokalavdelningar att bedriva sin verksamhet på ett enkelt sätt och utan avbrott.

En stegvis implementering är en förutsättning

Den omställning som förslaget innebär behöver ske på ett respektfullt och ansvarstagande sätt. Mot bakgrund av detta är förslaget att den omställning som föreslås sker under en stegvis implementering åren 2024-2026.